

Od historie po současnost národního registru asistované reprodukce

P. Ventruba¹, K. Řežábek²

¹Gynekologicko-porodnická klinika LF MU a FN Brno

²Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

Úvod: Vznik národního registru asistované reprodukce (NRAR) úzce souvisí se založením a historií Sekce asistované reprodukce ČGPS. Dne 30. května 1991 se v brněnském Hotelu International s podporou firmy Serono uskutečnilo u kulatého stolu zakládající setkání odborníků z České a Slovenské republiky. V tento den byla uveřejněna první zpráva o asistované reprodukci v ČSFR, kdy šlo o retrospektivní sběr kumulativních dat 5 center (4 - ČR, 1 - SR) za rok 1989. Z celkového počtu 1456 cyklů IVF a 60 cyklů GIFT bylo dosaženo 12,6 % těhotenství na transfer po IVF a 15,6 % po GIFT, celkem bylo porozeno 36 dětí. Kromě založení naší společnosti bylo rozhodnuto o pořádání pravidelných výročních setkání a založení centrálního registru AR. Již první zpráva našeho NRAR byla zahrnuta do „World Collaborative Report 1989“, prvního světového registru 23 zemí, prezentovaného na VII. světovém kongresu IVF v Paříži v roce 1991.

Materiál a metodika: Ve stejném roce, 20. listopadu 1991, byla na brněnském 1. sympoziu asistované reprodukce uvedena druhá zpráva z centrálního registru ČSFR za rok 1990 sledující cycle-by-cycle metody (A) a těhotenství (B). Od roku 1992 byla vykazována jen klinická těhotenství. Pravidelné roční zprávy NRAR byly až do roku 2000 uváděné v Asistované reprodukci (periodikum SAR ČGPS) a zohledňovaly národní specifická pravidla a požadavky. Byly vypracovány podle pravidel International Working Group for Registers on Assisted Reproduction (IWG AR) a odesílány do světového registru ART. Česká republika a náš národní registr patří mezi zakládající země světového a posléze evropského registru (EIM - European IVF Monitoring – vznik červen 1999) pod záštitou ESHRE. První zpráva evropského registru za rok 1997 byla publikována v roce 2001. Trvalým cílem registrů je informovat o vývoji a trendech ART, legislativy a upozornit na rizika či komplikace související s prováděním umělého oplození.

Do roku 1993 prováděly v ČR asistovanou reprodukci jen 4 centra (1875 cyklů) a v roce 1994 to bylo již 10 pracovišť (2526 cyklů). V roce 1995 vykazovalo 16 center celkem 4501 cyklů, z toho byla 4 plně akreditovaná, 9 podmíněně akreditovaných a 3 transportní centra. Od roku 1993 lze pozorovat výrazný vzestup počtu center, prováděných cyklů ART, stejně jako počtu dosažených klinických těhotenství. Podíl na tom měla zprvu klasická IVF, tvořící více než 90 % všech cyklů, posléze ICSI.

Do poloviny roku 2000 byla z pověření MZ ČR a SAR ČGPS data shromažďována na pracovišti NR ART v Brně a odborná společnost vydala 12 zpráv. Poté následovalo šestileté období diskuse o dopadu zákona o ochraně osobních dat a významu zdravotnických registrů. Od roku 2001 do 2006 převzalo sběr údajů o cyklech a těhotenstvích dosažených asistovanou reprodukcí MZ ČR. Jelikož šlo o stručné kumulativní údaje z jednotlivých center, výstupy byly limitovány a tak nelze mluvit o kompletním registru ART za toto období. V roce 2005 bylo, po opakovaných požadavcích naší společnosti, rozhodnuto o vzniku a zařazení NRAR do populačních registrů MZ ČR a do konce roku 2006 proběhl zkušební provoz.

Závěr: Od ledna 2007 je NRAR celoplošný populační registr, zřízený MZ ČR a provozován ÚZIS ČR. Systém je provozován jako webová aplikace s centrální databází, kdy centra AR vkládají data do registru prostřednictvím zabezpečeného internetového připojení. V září 2013 vydal ÚZIS ČR ročenku „Asistovaná reprodukce v ČR 2010“, která uvádí setříděné a komentované statistické údaje za období 2007 – 2010. V roce 2010 poskytlo 31 center do NRAR data o 23 798 cyklech. Zasílání údajů o cyklech je prospektivní a povinné pro všechny poskytovatele asistované reprodukce v ČR. Ročenka ÚZIS tak po deseti letech navazuje na 12 zpráv NRAR vydávaných naší odbornou společností do roku 2000. V současné době je v tisku ročenka NRAR 2011 a na výročním sympoziu budou prezentována data za rok 2012.